

ਜਦੋਂ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਜਨਮ ਤਰਸੁਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਯਰੂਸਲਮ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 22:3)। ਆਪਣੀ ਮਨਬਦਲੀ ਮਗਰੋਂ ਪੌਲੁਸ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹੀ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਖੂਬ ਘੁੰਮਿਆ ਅਤੇ ਉਹਦਾ ‘ਘਰ’ ਉੱਥੇ ਬਣ ਜਾਂਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਮਿਲਦੇ। ਜੇ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ‘ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਹੈ ਉੱਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਘਰ ਹੈ,’¹ ਤਾਂ ਪੌਲੁਸ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਫਿਲਿੱਪੋ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ‘ਘਰ’ ਆਖ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸਦੀ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਆਮ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਖਾਸ ਸਲਾਮ ਦੁਆ ਨਾਲ ਇਸ ਛੋਟੀ ਪੱਤਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

‘ਲਿਖਤੁਮ ਪੌਲੁਸ ਅਰ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦਾਸ,
ਅੱਗੇ ਜੋਗ ਫਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀਸੀਆ ਦਿਆਂ ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਸਣੇ।² ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦੀ ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ।

ਆਇਤ 1. ਉਸ ਦੇ ਸਲਾਮ ਦੁਆ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਤੁਮ ਪੌਲੁਸ ਹੈ। ਫਿਲਿੱਪੋ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦਾ ਨਾਮ ਮਿਲਿਆ। ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਰਸੂਲ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ‘ਆਪਣੇ ਭਾੜੇ ਦੇ ਘਰ’ ਵਿਚ ਰੋਮ ਵਿਚ ਕੈਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 28:30, 31)।

ਪੱਤਰੀ ਅਰ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਹਮਸਫ਼ਰ ਜਵਾਨ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਨਾਲ ਆਉਣ ਦਾ ਇਹ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਸਹਿਲੇਖਕ ਸੀ; ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਉੱਤਮ ਪੁਰਖ ਇਕਵਚਨ ਹੀ ਵਰਤਿਆ (ਵੇਖੋ 1:3, 6–9, 12)। ਇਹਦੀ ਬਜਾਇ ਰਸੂਲ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖ਼ਤ ਲਿਖਵਾਇਆ, ਜਦ ਕਿ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਤਿਮੋਥਿਉਸ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੇ ਦਾਸ ਵਜੋਂ ਕਰਵਾਈ। ‘ਦਾਸ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ‘ਗੁਲਾਮ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। KJV ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਇਹਦਾ ਉਲਥਾ ‘ਸੇਵਕ’ ਦੇ ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ *diakonos* (ਡਾਇਆਕਨੌਸ ਤੋਂ) ਦਾ ਬਹੁਵਚਨ ਰੂਪ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ‘ਗੁਲਾਮ’ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਬਦ *doulos* (ਡੁਲੋਸ) ਤੋਂ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਇਵੈਂਜਲਿਸਟਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਚਿਆਈਆਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: (1) ਯਿਸੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਉਹ ‘ਕੀਮਤ ਚੁਕਾ ਕੇ ਮੁੱਲ ਲਏ ਗਏ’ ਸਨ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 7:23)। (2) ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। (3) ਸਤਪਤੀ ਅਨੁਵਾਦ (LXX)

ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸੇਵਕ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਖ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਰਸੂਲ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਖ਼ਤ ਜਿੰਨੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹੈ। ‘ਸੰਤ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ‘ਜਿਹੜੇ ਪਾਪ ਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਿਲ ਹਾਲਤ ਤਕ ਅੱਪੜ ਗਏ ਹਨ।’ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ *hagiois* ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ‘ਸੰਤ’ ਹੋਇਆ ਹੈ, *hagios* (ਹੇਜਿਓਸ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ‘ਪਵਿੱਤਰ’ ਜਾਂ ‘ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਹੋਏ’ ਹੈ) ਦਾ ਸੰਪਰਦਾਨ ਕਾਰਕ ਬਹੁਵਚਨ ਹੈ। *Hagiois* (ਹੇਜਿਓਇਸ) ‘ਖੁਦਾ ਦੇ ਪਾਕ ਲੋਕਾਂ’ (NCV), ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ‘ਅੱਡ ਕੀਤੇ ਹੋਏ’ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸਭ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਸ ‘ਸੰਤਾਂ’ ਦੀ ਪਛਾਣ ਫ਼ਿਲਿੱਪੋ ਵਿਚ ਦੇ ਹਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਕਦੂਨੀਆ ਦਾ ਇਕ ਨਗਰ ਸੀ (ਵੇਖੋ ‘ਜਾਣ ਪਛਾਣ,’ ਸਫ਼ੇ 7)।

ਫਿਰ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। (KJV ਵਿਚ ‘ਬਿਸ਼ਪਸ’ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ 1611 ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।) ‘ਨਿਗਾਹਬਾਨ’ ‘ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ’ ਲਈ *skopos* (ਸਕੋਪੋਸ) ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ‘ਉੱਪਰ’ *epi* (ਏਪਿ) ਅਰਥ ਵਾਲੇ ਪੂਰਵਸਰਗ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸ਼ਬਦ *episkopos* (ਏਪਿਸਕੋਪੋਸ) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ‘ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ’ ਲਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ *overseers* (ਓਵਰਸੀਅਰਜ਼) ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਐਲਡਰਾਂ ਲਈ ਇਕ ਅਹੁਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬ 20: 17, 28; ਤੀਤੁਸ 1: 5, 7; 1 ਪਤਰਸ 5: 1, 2)। NCV ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ‘overseers’ (ਨਿਗਾਹਬਾਨ ਬਹੁਵਚਨ) ਜਾਂ ‘bishops’ (ਬਿਸ਼ਪ ਬਹੁਵਚਨ) ਦੀ ਬਜਾਇ ‘elders’ (ਬਜ਼ੁਰਗ ਬਹੁਵਚਨ) ਹੈ। NCV ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਭਾਵੇਂ ਹੂ-ਬ-ਹੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਵਾਦਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸੀ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਐਲਡਰ ਨਵੇਂ ਨੇਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਿਗਾਹਬਾਨ ‘overseers’ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ‘ਨਿਗਾਹਬਾਨਾਂ’ ‘overseers’ ਐਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮੰਡਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹਰ ਗੱਲ ਤੇ ਨਿਗਾਹ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਪਤਰਸ 5: 2; ਇਬਰਾਨੀਆਂ 13: 17)।

‘Deacons’ ‘ਸੇਵਕ’ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਹੁਵਚਨ ਰੂਪ (*diakonos*, ਡਾਇਆਕੋਨੋਸ) ਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀਕਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਸੇਵਕਾਂ ਲਈ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1 ਤਿਮੋਥਿਉਸ 3: 8–13) ਜਿਹੜੇ ਐਲਡਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਿਰਫ਼ ਇਸੇ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਲਾਮ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਅਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਦਾ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਦਾ ਸੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੈਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਆਗੂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਆਇਤ 2. ਇਹ ਸਲਾਮ ਦੁਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂ ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਵੱਲੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਰਪਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ। ਪੌਲਸ ਦਾ ਇਹ ਦੁਆ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ। ਇਹੀ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਦੇ ਰੋਮ, ਕੁਰਿੰਥੁਸ ਅਤੇ ਗਲਾਤੀਆ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਖ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਹਦੇ ਬਾਕੀ ਖ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਫ਼ਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਜ਼ਹਾਰ

ਯੂਨਾਨੀ ਸਲਾਮ ‘‘ਕਿਰਪਾ’’ *charis* (ਚੈਰਿਸ) ਇਬਰਾਨੀ ਦੁਆ ਸਲਾਮ ‘‘ਸਾਂਤੀ’’ *shalom* (ਸ਼ਾਲੋਮ) ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਟਿੱਪਣੀ

¹ਪਲਿਨੀ; ਲੇਵਿਸ ਕੋਪਲੈਂਡ, *ਪੌਪੂਲਰ ਕੁਟੇਸ਼ੰਜ ਫਾਰ ਆਲ*, ਸੋਧਿਆ ਅੰਕ (ਗਾਰਡਨ ਸਿਟੀ, ਨਿਯੂ ਯਾਰਕ: ਡਾਲਫਿਨ ਬੁਕਸ, ਡਬਲਡੇਅ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, 1961), 228 ਵਿਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ।